

A rendészeti folyóiratok hatása a rendészettudományra

SALLAI János¹

A magyar rendészettudomány kialakulásában meghatározó szerepet töltött be minden időszakban az aktuális rendészetelméleti szakfolyóirat. Az első rendészeti szaklapunk már az állami rendőrség megjelenése előtt Közbiztonság címen lehetőséget biztosított rendészeti szakmai cikkek közzétételére. A rendészeti elméleti és gyakorlati szaklapok fontos forrásként voltak jelen a rendészeti képzésben, és fórumot teremtettek a tudományos viták lefolytatásához, magas színvonalon írt rendészeti szakmai publikációk rendészet művelőieihez való eljuttatásához.

Kulcsszavak: folyóirat, rendőr, rendészet, rendészettudomány, közbiztonság, tudomány

A rendészet tudománnyá válásának helyét, idejét tekintve mind a hazai, mind a nemzetközi tudomány képviselőinek álláspontja között lényeges eltérés van. Magyarországon az eddigi kutatások szerint a rendészettudomány első megjelenítése Szamel Lajos nevéhez fűződik, aki az 1977-es *Magyar közigazgatástudomány* című munkájában² a bevezető részben fogalmazta meg a rendészettudományt illető kételyeit. Az előbbi konkrét időpont előtt is megvolt a rendészettudomány iránti igény, vagy ismert annak más kifejezésű jelenléte a szakirodalomban. Például a XVIII. században a Kolozsvári Egyetemen a tanítandó tantárgyak³ között ott találhatjuk az államrendészetet és a rendőrséget. A XIX. század utolsó évtizedeiben a rendészettudomány iránti igény több rendészeti szakfolyóiratban megfogalmazódott.

Az 1870-ben a *Közbiztonság* c. rendészetelméleti folyóirat második számában a lap a rendészeti iskola létrehozásáért emel szót. A szerkesztő vezércikkében a következőket írta: „bármily rendszerre is alapítassék a rendőrség újjászervezése, ez csak akkor fog megfelelni hivatásának ha a rendészeti közegek a rendészeti tudományban (kiemelés SJ) elméletileg is kiképeztetnek.”⁴ 1872-ben a *Közrendészeti Lap* folyóirat 40. számának a címlapján *Rendészeti Iskola* c. vezércikk írója ismét megelőzte korát. A szerző hiányolta, hogy a rendészeti képzés nem kapott kellő figyelmet eddig, és így hiába

¹ Prof. dr. SALLAI János r. ezredes, NKE Rendészettudományi Kar, Rendészetelméleti és Történeti Tanszék, tanszékvezető, NKE Rendészettudományi Doktori Iskola tisztségviselője, és kutatási területvezető

Prof. János SALLAI PhD police colonel, head of department of the Department of the Theory and History of Law Enforcement, NUPS Faculty of Law Enforcement, fellow member and head of research area at the Doctoral School of Law Enforcement

orcid.org/0000-0001-6674-1942, sallai.janos@uni-nke.hu

² Szamel (1977) 9.

³ Bíró (1945) 8.

⁴ *Közbiztonság*, 1870. jan. 9. 2. sz. 1.

a rendőrség át- és újjászervezése, „csak akkor fog megfelelni [a rendőrség] hívatásának, ha a rendőri közegek a rendészeti tudományban [kiemelés SJ] elméletileg is kiképeztettek.”⁵ 1902-ben Rédey Miklós a *Rendőri Lapok* 9. évfolyam 16. számának vezércikkében kifogásolta, hogy addig a rendészetnek nemhogy tanszéke, de még speciális kollégiuma sincs az egyetemen, miközben a rendészet jelentősebb ismeret, mint azt a jogi fakultáson hallgatni lehet.

Az egyetemi tankönyvekben a rendészet mindössze 6-8 oldal, és az is az 1870-es évek elavult tananyaga.⁶ A szerző a megoldást a rendőrtisztviselők esetében egyszer az államtudományi államvizsga helyébe a jogtudományi vizsga tételében, továbbá a rendészet mint önálló jogtudományi ág⁷ bevezetésében látta. Így a rendőrtisztviselők a rendészetet önálló főkollégiumban tanulhatták volna. Ez a diskurzus a II. világháború után elhallgatott, majd az 1990-es rendszerváltás után felerősödött. A rendészet tudományági elismerésére a Magyar Akkreditációs Bizottság 2012-es határozatával⁸ került sor, amelyet követett a Nemzeti Közzolgálati Egyetemen a Rendészettudományi Kar létrehozása, ahol a diákok már nemcsak BA, hanem MA szakon is szerezhettek diplomát, és 2016 óta önálló doktori iskolája is van.

A 2012-ben elismert rendészettudománnyal⁹ a hadtudománynak is széles közös sávja van és lesz, például az illegális migráció, vagy a terrorizmus elleni fellépés területén, amelynek gyümölcsöztetéséhez a Nemzeti Közzolgálati Egyetem egyedülálló tudományos keretet biztosít.¹⁰

A fentiek is jól bizonyítják, hogy a rendészettudomány létrehozásában az 1869-es *Közbiztonság* c. rendszertelméleti folyóirat megjelenése óta a különböző időszakokban, különböző néven megjelent rendészeti, rendőrségi folyóiratok nagyon sokat tettek a rendészettudomány művelésében, lehetőséget adtak rendészeti témájú szakcikkek megjelenésének, kiemelkedő rendészeti szakemberek vitáinak és folyamatosan tudósítottak a rendészethez, rendészettudományhoz kötődő eseményekről.

Első rendészeti szaklapunk: *Közbiztonság* (1869)

„A rendészeti, rendfenntartó szervezeteknél dolgozók tevékenységét jó ideig csak a külső sajtó mutatta be, mindig a pillanatnyi politikai, szerkesztői hangulatnak megfelelő objektivitással.”¹¹

Az első rendészeti szaklap¹² mutatószámának kiadására *Közbiztonság*¹³ címen a XIX. század második felében a kiegyezést követően (de még az állami rendőrség létre-

⁵ *Rendészeti Iskola*. 1.

⁶ Rédey (1894) 1.

⁷ Uo.

⁸ 2012/8/III/2/2. MAB határozat. A rendészettudomány tudományágként való elismerésére elvi támogatás született, de szükség van meg a tartalmi jellemzők és követelmények kidolgozására.

⁹ A témával kapcsolatban lásd még Görbe Atiláné Zán (2014) 175–181.

¹⁰ Deák (2015d) 105.

¹¹ Deák (2015b) 68.

¹² Szöllősy (1927)

¹³ 1869. augusztus 15.

hozása előtt) 1869-ben került sor. A minden vasárnap megjelenő szakközlöny alcímében fontosnak tartották rögzíteni, hogy: *Rendészetelméleti és tapasztalati szak-közlöny*, amelynek 16 000 darab mutatónyomlap példányában a szerkesztő, Forster József nyílt kérelemmel fordult a „bűnfenyítő” és közrendészeti tisztviselőkhöz, és arra kéri a közrendészettel foglalkozó tisztviselőket, hogy az általuk megtapasztalt érdekesebb ügyeket („különösen tekintettel a bűnesetek kikutatás módjára”) tegyék közzé a lapban, amiből a „gondolkodó rendész” tanulhat. A szerkesztő a lap jelszavának az „előre”-t adta, amelynél rövidebb, motiváló szót nem talált.

A lap első oldalán megfogalmazta a fő feladatokat, amelyeket a következőként lehet megjeleníteni:

- „Amalgamisálnunk kell a személyes képességet, a tudományos képzettséget – nem elég, hogy az emberben az embert, hanem szükséges éppen úgy az ügyvédben a jogvédőt, mint az orvosban a gyógyászt, a rendészben a személyünk és vagyunk képzett örét bírunk...”
- Lapunk lámpául szolgáljon, melynek világánál rendészeink az eltéved emberiség hibáinak tömkelegébe belátva az így szerzett ismeretekkel foganatosítandó gyakorlati eljárásuk kerek és kifogás nélküli legyen.
- Mi az újabb rendszereket, ezek alapelveit, elméleti tapasztalati adatokkal könnyen érthető nyelven kívánjuk előterjeszteni, hogy mindenki megérthesse, és tért nyitunk, hogy mindenki hozzá is szólhasson, kételyei iránt felvilágosíthassuk, a közlöttek jobb részét felhasználhassuk, hogy az így támadt eszmecsereből nyert előny legyen a működésünknek a közjóra kiható eredmény...”¹⁴

A továbbiakban szerkesztő megfogalmazta még a külföldi tapasztalatok közzétételének, valamint a pártoktól független szakmai írások fontosságát. Mindezt úgy, hogy ne keltsék azt a benyomást, hogy „szobatudósok” által íródtak, és mindig pártolják a rendészetre hivatott hatóságok tevékenységét.

Az első ízben kinyomott a Magyarországon szétküldött mutatónyomlap példányt valószínűleg inkább érdekesnek találták, mint fontosnak, mert az első megrendelések mintegy 25 példányról szóltak, amivel korántsem örvendeztették meg a szerkesztőt és a nyomdát. A kezdeti nehézségek miatt a költségeket a nyomda átvállalta, majd később a megrendelők száma 400-ra növekedett. A lapot Budapesten az Aranykéz utcában nyomták, a Fanda és Frohna nevezetű nyomdában. A szerkesztő mellett Kakujav Adolf főmunkatárs¹⁵ dolgozott.

Már a mutatónyomszám is jól illusztrálta, hogy a lap a rendészet különböző területeivel foglalkozik majd. Így a következő főbb címszavak alatt találhatunk tudósításokat:

- toloncügy,
- belföld,
- tárcza,

¹⁴ *Közbiztonság*, 1869. Mutatónyomlap példány 1.

¹⁵ Szöllősy (1927)

- külföld,
- vegyesek,
- szerkesztői üzenetek.

A szerkesztő a toloncügynél egy német példát említ, mely szerint a dologtalanokat, munkakerülőket kikölcsönöznék például egy földdel rendelkező tulajdonosnak, aki élelemért és némi fizetségért foglalkoztatná őket.

A belföldi hírek alatt Thaisz Elek főkapitány tudósít a külföldi rendészet tanulmányozása céljából London, Párizs és svájci szakmai útjáról, továbbá rablásokról, tolvajlásokról.

A tárcza alatt a „leányvásár Magyarhonban”-ról kaphatunk képet. Hazánk a prostitúció, és a leánykereskedelem cél- és tranzitállomása volt, amelyet a szerkesztő a közvetkezőként fogalmazott meg: „A nyugatról keletre ujjonczozó prostitúció polyp karjai hazánk minden részében elhatottak és a számos mindkét nembeli ügynök még most is nagy continenst szolgáltat az oláh és törökországi nyilvános bordélyházaknak, sőt még kis Ázsia háremei számára is, különösen Oláh és Törökországból formális kereskedés, vásár üzetika szerencsétlen teremtményekkel Alexandriába és Cairóba.”¹⁶ Ezt követően a szerkesztő leír egy esetet, ahol egy árva lányt az utazás, világjárás címén külföldre juttattak, majd onnan a magyar konzul segítségével hazatérhetett, és elmesélhette kalandos útját.

A külföldi tudósítás Bécsből, Marseille-ből, valamint Párizsból íródott, és egy veszedelmes betörő elfogását, egy gyilkosság lefolyását, továbbá egy bicikli ellopását közli az olvasóval.

A vegyes rovat alatt humoros környezetben olvashatunk egy receptet, a rend biztos felfegyverzését, műszótár előfizetésre való felszólítást... stb. Az újság ezen kívül még tartalmazta a gőzhajók és vaspályák menetrendjét, valamint hirdetéseket is. A fentiek alapján úgy gondolom, a mutatóványszám jól illusztrálja a szerkesztő elképzeléseit, hogy milyen rendészetelméleti és gyakorlati lapot szeretett volna útjára indítani. Valószínűleg az igen kevés előfizetési szándék miatt az első lapban az erre vonatkozó kedvezmények kiemelt helyet kaptak. A továbbiakban még egyszer felszólították a rendészettel foglalkozó tisztviselőket a lap pártolására, és közleményeik szerkesztőséghez való eljuttatására.

A mutatóványszámban megfogalmazott toloncolással kapcsolatos cikket az első számban a dologházak leírása követte. Ebben az írásában Forster szerkesztő¹⁷ a közrendészet fő feladataként a társadalom két ellentétes fő elemének szétválasztását, azaz

¹⁶ *Közbiztonság*, 1869. Mutatóványpéldány 2.

¹⁷ A sajtótörténeti jelentőségű lapindítás Forster József nevéhez fűződik. Forster elsősorban újságíró volt, aki polgári család gyermekeként született 1831. szept. 25-én Székesfehérvárott. 1847-ben végzett a ciszterci gimnáziumban, majd Nagykanizsán önkéntesnek állt, és később, az 1848-49-es szabadságharc idején, Komáromban harcolt honvédtüzérként. 1850-tól a megyehivatalnál dolgozott, 1856-ban községi aljegyző, majd 1861-ben törvényszéki jegyző lett. A rendőrséggel 1868-ban került közelebbi kapcsolatba, amikor is a pesti rendőrségnél lett rendbírsós. Ezzel párhuzamosan kezdett el érdeklődni a rendészet problémái iránt, és merült fel benne többek között egy rendészeti szaklap indításának gondolata is. Mint látható, igen kalandos életet élt, mielőtt 1870-71-ben visszatért volna szülővárosába, ahol egészen a 1875. jún. 15-én bekövetkezett haláláig több fehérvári és fejér megyei újság megjelenésében játszott fontos szerepet mint Fehérvár első „hivatásos” újságírója. Forrás: Abonyi (2016)

a jó és a rossz elkülönítését tartja. E számban már megjelennek külső tudósítások, például Puxbaum Károly¹⁸ cikke a főenyi rablógyilkosságról.

Mivel a szerkesztőség a mutatóvázisot az elsőnek sorolta be, az általuk 3. számnak tartott *Közbiztonságban* nagyon fontos írás jelent meg. Fontos a dátum is: 1869-et írunk. 2 évvel a kiegészítés után már a főcímdalra szóba került a rendőrségi reform. Ám ami még érdekesebb, hogy az A. R. monogramú személytől beérkezett anyagban megfogalmazták az országos rendőrség iránti igényt és az elképzeléseket is. A szerző szerint az országos rendőrség vezetése, a „kormányzó igazgatóság” Budán lett volna (ekkor még nem egyesültek a Duna két oldalán található városok).

Magyarországot 12 intéző rendőrségi kerületre tervezték felosztani a következő székhelyekkel: Pest, Pozsony, Besztercebánya, Kassa, Miskolc, Szatmárnémeti, Veszprém, Zombor, Debrecen, Temesvár, Szeged és Kolozsvár.

A fenti gondolatok, azaz az országos rendőrség létrehozása úgy tűnik még igen korainak bizonyult, erre csak később a XX. század elején, 1919-ben került sor.

Az 1870-ben megjelent második számban a lap a rendészeti iskola létrehozásáért emel szót. A szerkesztő vezércikkében a következőket írta: „bármily rendszerre is alapítassék a rendőrség újjászervezése, ez csak akkor fog megfelelni hivatásának ha a rendészeti közegek a *rendészeti tudományban* [kiemelés SJ] elméletileg is kiképeztetnek.”¹⁹ Mivel ebben az időben rendészeti szakmai könyvek, tankönyvek nem voltak, ezért a szerző a következőt javasolta: „okvetlen szükséges a közigazgatási hatóságok rendőri alantás közegeivel ezen a tudományt alphájától kezdve megismertetni, erre pedig legcélszerűbb lenne egy rendészeti tanszék felállítása:

- melynek tantárgyai, főbbek a rendészet körébe eső jog,
- ember és arc ismeret
- kutató módok különfélesége,
- a bűnösök osztályai, ezek életmódja, és szokásainak ismertetése,
- szolgálati illetmény... stb. volnának”.²⁰

A szerkesztő a továbbiakban még azzal a gondolattal támasztotta alá az iskola létrehozását, hogy nem a rendszer, nem a betű, hanem a képzett rendőr képes a törvény alkalmazására.

A folyóirat egyik számában kritikusan ír a szerkesztő a postarablások kapcsán a rendészetről, az utakról stb. Véleménye szerint a gyakran bekövetkezett postarablásoknak az alábbiak az okai:

1. népnevelés hiánya, erkölcstelenség,
2. rossz utak,
3. a közrendészet, illetve a rendőrség „tevékenytelensége”, buzgalom hiánya,
4. postai alkalmazottak hanyagsága, rossz akarata.²¹

¹⁸ Fehér megye tisztii főügyésze.

¹⁹ *Közbiztonság*, 1870. január 9. 2. sz. 1.

²⁰ Uo. 2.

²¹ *Közbiztonság*, 1870. március 6. 10. sz. 1.

Osváth Pál, Bihar megyei főcsendbiztos tollából jelent meg a *Közbiztonságban*, három részletben a pusztai csárdákról írt cikk, amelyben jó leírást kaphatunk a XIX. századi alföldi csárdákról, és azokról, akik ezt használják, a szegénylegények, lóköötők, szökött rabok, szökött katonák, betyárok... stb.

A szerkesztő lapjával valószínűleg nem nyerte el Thaisz Elek²² akkori pesti főkapitány szimpátiáját, mert a szerkesztőség és a főkapitány között perig menő vita keletkezett. A lap végét is ez a per okozta, hiszen az esküdtek 7:5 arányban bűnösnek mondták ki Forstert a főkapitány ellen elkövetett rágalmozási sajtóvétségben. Az ítélet 3 havi fogház és 200 forintnyi bírság, valamint az eljárási díjak megfizetése lett. Ezzel a *Közbiztonság* megszűnt.²³

Fontosnak tartom megjegyezni, hogy a lap eredeti küldetését az első számoktól kezdve betöltötte, azaz igazi rendészetelméleti és gyakorlati témákat adott a rendészet művelőinek. A lap már az 1870-es újévi számában felvetette, hogy gondot okoz a rendészet fogalmának és határainak meghatározása, amelynek tudományos folyamatát figyelemmel kísérik, annak kimenetelét türelmesen megvárják. A képzés területén elsőként tartotta fontosnak megemlíteni, hogy a rendészeti képzést tudományos igényességgel kell végezni. Ezenkívül mindig kiemelten kezelte a külföldi példákat, bűneseteket, és a külföldi bűnüldözői gyakorlat megismerését, közreadását.

A rendészettudomány kialakulásában, történetében meghatározó, hogy ez volt az első magyar nyelvű eleméleti folyóirat, amely következetesen használta a „rendészet” kifejezést. Lehetőséget biztosított a rendészetelméleti vitákhoz, amelyek sokszor kritikus hangvételűek voltak.

„Azzal, hogy Forstern felismerte az igényt és saját indíttatásától vezérelve kiadott egy rendészeti szaklapot, felhívta a figyelmet arra, hogy van létjogosultsága egy ilyen jellegű periodikának hazánkban is, és bár ahhoz nem kapott kellő támogatást – sem a szakmától, sem a hivatalos szervektől –, hogy sikerre legyen ítélve a kezdeményezése, a Közbiztonság megjelenésével elindult a magyar nyelvű rendészeti sajtó, olyan 19. századi utódokkal, mint a Közrendészeti Lap, a Rendészeti Közlöny, a Rendőri Lapok vagy a Magyar Közrendészet. Hozzájárult a szakmai nyilvánosság kiszélesedéséhez, néha talán provokatívan, de vitára sarkallt, amihez teret és lehetőséget biztosított – így azon szakemberek számára, akikben megvolt a kellő elhivatottság, megnyílt annak lehetősége, hogy a hangjukat hallassák a rendőrség valódi problémáinak feltárása és a megoldási javaslatok közzététele érdekében.”²⁴

A második rendészeti szaklapunk: a *Közrendészeti Lap*

A második rendészeti szaklap 1870. március 27-én *Közrendészeti Lap* címen indult el. A lap felépítésében, rovataival a korábbi lapokét követi. Újdonságként jelentkezik a „Könyvészet” rovat, amely könyvajánló funkciót tölt be, továbbá a „Lapszemle”,

²² Lásd: *Thaisz úr jogfogalma és lovagiassága* c. vezércikket. *Közbiztonság*, 1870. február 27. 9. sz. 1.

²³ Kriskó (2012) 159.

²⁴ Abonyi (2016)

és a tiszti kinevezések felsorolása. Az Európa országainak rendőrségi híreit is esetenként tárgyalja. A lap biztonságot kiadását segítette elő, hogy a belügyminiszter még ez első számok megjelenését követően körrendeletben²⁵ ajánlotta a lap előfizetését valamennyi törvényhatóság számára. Az államtitkár az általa aláírt körrendeletben kiemelte, hogy a *Közrendészeti Lap*, a rendészeti irodalom művelését és közrendészeti ügyek előmozdítását tűzte célul, amelynek támogatását ajánlatosnak tartotta. Mindezt a lap 3. évfolyam 1. számának címlapján a lap szerkesztősége meg is erősítette, amely szerint a rendészeti ügyekkel foglalkozó tisztviselőknek tisztában kell lennie a szakmájába vágó törvényekkel és rendeletekkel, és „azon alapelvekkel, melyeket a szaktudomány felállított, s melyek útbaigazíthatják őt, oly konkrét esetekben is, melyekre nézve az általánosabb esetekre alkotott rendészeti törvények vagy szabályok utasítást nem foglalnak magukba.”²⁶

Ugyanezen szám 2. oldalán azonnal egy elméleti cikkel találkozhatunk, amely Robert Mohl nyomán a rendészet fogalmát és célját elemezte, és jelentette meg. A cikk írója már a bevezető mondatában leszögezte, hogy a rendészet az államigazgatás része. A szerző a különböző államtipusok felsorolása és jellemzői után „jogi állam” típusnál a jogtalanság ellenében való védelmet a jogszolgáltatás intézményeiben látott, amelynek fő megvalósítója a rendészet. A szerző szerint a rendészet „összessége azon állami intézményeknek és cselekményeknek, melyek célja az államhatalom alkalmazása által elhárítani azon külső, nem jogsértésekben álló, akadályokat melyek az emberi erők ésszerű kifejtésének útjában állanak, és melyek az egyek, vagy egyesek megengedett egyesülete eltávolítani nem képes.”²⁷

A fentiek mellett még más jelentős rendészetelméleti, történeti és képzési cikkekkel is folyamatosan találkozhatunk a lap hasábjain. Ezek közül is kiemelném a felsőbb biztonsági rendészetről szóló több részes elméleti cikksorozatot, amelyben Erdélyi Gyula, a cikk szerzője, korát megelőzve írja le a felsőbb biztonsági rendészet alapját és feladatait. A szerző a felsőbb biztonsági rendészet kezdetét a francia forradalomhoz datálta. Az alkotmányos államjogot veszélyeztető elemek elemzését követően arra a megállapításra jutott, hogy a kormányt fel kell ruházni olyan hatalommal, hogy felléphessen az alkotmányra leselkedő veszély ellen.

Ugyancsak a harmadik évfolyamban a 40. szám címlapján közöl a szerkesztő egy nagyon fontos, a rendészetet meghatározó írást, *Rendészeti iskolák* címmel. Mint ahogy azt a cikkben is jelzi a szerkesztő, már korábban is szót emeltek rendészeti oktatás, iskolai témakörökben, de mivel nem kaptak megfelelő választ, gyakorlatilag alig történt valami ezekben az ügyekben. Véleménye szerint a rendészeti képzés nem kapott kellő figyelmet eddig, és így hiába a rendőrség át-, újjászervezése, „csak akkor fog megfelelni [a rendőrség] hivatásának, ha a rendőri közegek a rendészeti tudományban elméletileg is kiképeztetnek.”²⁸ Példaként Angliát nevezte meg, ahol már ekkor is igen

²⁵ Szöllősy (1927)

²⁶ Olvasóinkhoz. *Közrendészeti Lap*, 1872. 1. sz. 1.

²⁷ Uo. 2–3.

²⁸ Rendészeti Iskola. *Közrendészeti Lap*, 1872. 3. évf. 40. sz. 1.

népszerűek voltak a rendőrök (Bobbyk), aminek okául a szerző az angol rendőrök iskoláztatását, és vizsgáztatásukat jelölte meg, amely Magyarországon ekkor még nem létezett. A szerző ezen lap hasábjain is megfogalmazza konkrét javaslatait a rendészeti tanszék felállításával kapcsolatban. Amint látni a korabeli szaklapokban egyértelműen a „rendészet” szó dominál, továbbá több alkalommal „rendészeti tanszék”, és „rendészet tudomány” megemlítésre került.

A fenti sorba illeszthető a 4. évfolyam 3. számában *A rendészetről* c. cikksorozat elindítása. A cikk szerzője abból indult ki, hogy jobb közigazgatásra van szükségünk, amelyhez elengedhetetlen a reformok bevezetése, de ennek részeként a rendészetet is magasabb szintre kell emelni. A rendőrség tevékenységének tudományos igényességgel való megszervezésére Johann Heinrich Gottlob von Justi munkájára utalt, aki a XVIII. század közepén *A rendőri tudományok alapelvei* c. munkájában szűkebb és tágabb értelemben megfogalmazta a rendőri tevékenységet. Eszerint a tágabb értelemben a rendőri munka „az ország belügyeinek mindazon szabályai értetnek alatta, melyek által az állam közvagyonra állandóan megszilárdítatik, és gyarapítottatik, az állam erejének jobb irány engedtetik, s a közjó előidéztetik.”²⁹ Szűkebb értelemben „mind az mi az állam polgári lét biztosítására követeltetik, s ekként főleg a jó fegyelem, s rend, nemkülönbén a nevelés a közlakosságnál, és azon szabályok, melyek által az élet kényelmessége, és az élelmiszerek gyarapítása előmozdítottatik.”³⁰ Justi a XVIII. században élt és alkotott, ezért a művében jól látható, hogy a rendészetben a korabeli rendőralam jegyei maximálisan megmutatkoznak. A továbbiakban a cikk szerzője Sonnenfels rendőri tudomány alapelveit jelenítette meg, amely szerint az állam belső biztonsága megállapítható és fenntartható. A cikk befejező részében a szerző leírja, hogy a későbbi korszakban az írók szétválasztják a rendőrséget az igazságszolgáltatástól. Sőt a IV. részben nyomatékosan kinyilvánította, hogy a XIX. században már vita tárgyát sem képezheti a rendőrség és az igazságszolgáltatás szétválasztása. Az V. évfolyamot megélt az utolsó cikkben az alcímét: *A közigazgatás s kiválóan a rendészet összes érdekeinek közlönyére* változtatta.

További szaklapok elindulása

A rendészeti szaklapok sorában a harmadik folyóirat mutatványszáma *Rendészeti Közöny* néven 1878. október 20-án jelent meg. E folyóirat több szempontból fontos szerepet játszott a magyar rendészettudomány történetében. A 2. számában *Vélemény országos gyűlések tartása és egy országos közrendészeti egyesület létesítése tárgyában* címmel³¹ fogalmazódott meg egy rendészettel foglalkozó mozgalom, egyesület elindítására vonatkozó igény. A cikk szerint elérkezett az idő, hogy a jogászokhoz hasonlóan hívjanak össze évente egy országos „rendészgyűlést”, amelynek fő feladata lehetne a rendészeti területen mutatkozó hiányok feltárása, illetve javaslatok megtétele, továbbá sor kerül-

²⁹ Rendészetről. *Közrendészeti Lap*, 1873. 5. évf. 5. sz. 1.

³⁰ Uo.

³¹ *Rendészeti Közöny*, 1878. 1. évf. 2. sz. 11.

hetne minden olyan kérdés megtárgyalására, amely a közrendészeti ügyek előmozdítását szolgálná. „Egy ilyen országos gyűlésnek a practikus rendészeti téren működőkön kívül bizonyára teoretikusok, mint például a jogtanárok is szívesen tagjaivá lennének, miért is elérnénk az, hogy minden egyes felvetett kérdés ugy a gyakorlat mint a tudomány által felállított elmélet szempontjából is alaposan megvilágítható lenne.”³² Ebben a szellemben a rendészgyűlés országos egyesületet szervezne, amely az oktatás és a tudomány terén mutatkozó rendészeti hiányosságok pótlására „a közrendészeti egyesület lenne hívatva ezen bajon is és pedig akképpen segíteni, hogy Budapesten egy rendőrképző iskolát állítana fel”.³³ A megfogalmazás azért feltételes módban történt, mert az említett egyesület létrehozásáról, annak működéséről levéltári dokumentumok jelenleg nem állnak rendelkezésre. De a gondolatok *Rendészeti Közlönyben* való megjelenése arról tanúskodik, hogy a rendészet művelői, már az első, 1881-es rendőrségi törvény előtt is fontosnak tartották egy tudományos egyesület létrehozását, és a rendészeti³⁴ képzést.

A következő rendészeti szaklap a *Rendőri Lapok* volt. Az első évfolyam 1894-ben indult. A lap már az indulás utáni első számokban bebizonyította, hogy „hasznos szolgálatot tett a rendészet, nevezetesen a rendészeti nyomozás terén, s mint hogy általában oly jól szerkesztett lapnak bizonyult, hogy nemcsak méltányosnak tartom a szerkesztőség kérelmének teljesítését, hanem e szaklapnak minél szélesebb körben való terjesztésével a rendészet és közbiztonság érdekeit vélem előmozdíthatni”³⁵ írta körrendeletében a m. kir. belügyminiszter. Ugyanezen oldalon a vezércikk írója egy közbiztonsági kongresszus összehívását javasolta, hogy a *Rendőri Lapokat* hivatalos országos rendőri közlönnnyé minősítését megerősítsék, továbbá, hogy ebből egy nemzetközi közbiztonsági kongresszus, és kiállítás megszervezésére is sor kerülhet. S bár az utóbbiak nem találtak kellő visszhangra, ezért egy előértekezlet megtartásánál maradt a cikk írója. A későbbiekben e felhívás a gyakorlatban nem realizálódott. A következő évfolyam januári lapszámában ismét rendészettel kapcsolatos tudományos igényességgel megírt cikk, Rédey Miklós tollából látott napvilágot: *A rendészeti funkciók hatásai a központosításban*. A cikk írója a bevezetőben következő kérdéseket vetette fel:

- Melyek a rendészeti funkciók és meddig terjednek?
- Melyek azok a rendészeti funkciók, amelyek külön rendőri hatóságot igényelnek?
- Mely funkciókat lehet meghagyni az autonómiák intézésében?
- Mely funkciókat lehet meghagyni az egyéb igazgatási ágazatban?

1881 jelentős dátum a rendészet történetében. Három a rendészet szempontjából kiemelt figyelmet érdemlő törvény született ebben az évben a csendőrségről, a fővárosi állami rendőrségről, és a kivándorlás szabályozásával kapcsolatban az ügynökökről.

³² Uo.

³³ Uo.

³⁴ Az egyesület felállítására vonatkozó javaslatban a következő oktatandó témaköröket rögzítették: általános, orvosi, katonai és rendészeti ismeretek.

³⁵ *Rendőri Lapok*, 1895. 2. évf. 42. sz. 1.

Az 1881. évi XXI. törvénycikk rögzítette első ízben a rendőrségnek a csendőrségtől eltérő, nem katonai jellegét, és kimondta, hogy működésében a fővárosi rendőrség szolgálatra kész pártatlan eréllyel és emberszerető kíméllettel köteles eljárni. A városi önkormányzatok által felügyelt városi rendőrségek jelentették a magyarországi rendőrség gerincét, összlétszámuk mintegy 10-12 ezer főre becsülhető.³⁶

A Csendőrségi Lapok elindítása

A csendőrség 1881-től feloszlásáig, 1945-ig meghatározó szerepet játszott főleg a vidéki közrend, közbiztonság fenntartásában. Bár katonailag szervezett őrtestület volt, jelentős rendészeti feladatokat is látott, amely felállításától kezdve folyamatosan bővült. Ezért is tartom fontosnak az 1906-tól megjelenő *Csendőrségi Lapokat* is megemlíteni, amelynek tartalmában jelen voltak rendészeti témájú felvetések, írások is. A jelentős számú cikkek felsorolása természetesen nem lehetséges, de néhány fontos rendészeti témájú cikk megemlézése jól illusztrálja *Csendőrségi Lapok* rendészethez való viszonyát.

Csendőrségi Lapok rendészeti kérdésekkel foglalkozó főbb írásai:

- *A közrendészet és a nyomozási eljárás* (1907)
- *A kivándorlásról* (1908)
- *A kivándorlás és a csendőr* (1909)
- *Fegyvertartási szabályrendeletek* (1909)
- *Madárvédelem* (1911)
- *Néhány szó a francia közbiztonsági szolgálatról* (1912)
- *A Bach és Schmerling-korszak csendőrsége Magyarországon* (1913)
- *A csendőrség eljárása helyi rendészeti ügyekben* (1914)
- *A háború és közbiztonság* (1915)
- *A háború és a csendőrség* (1917)
- *Idegenek ellenőrzése* (1924)
- *A tábori rendészetről* (1924)
- *Néhány szó a helyszíni szemlééről* (1924)
- *Az ember bűnözése különös figyelemmel a társadalmi viszonyainkra* (1926)
- *A gépjárművek közúti forgalmáról s ennek ellenőrzéséről* (1926)
- *A helyi rendészet és a csendőrség* (1928)
- *A halásztörvény oktatása* (1930)
- *A szabadságvesztés büntetések megkezdésének és elhalasztásának feltételei* (1931)
- *Külföldiek ellenőrzése a csendőrség gyakorlatában* (1932)
- *A fel- és lemenőági rokonok a büntetőjogban* (1939)
- *Törvényszéki orvostani esetek* (1939)
- *Milyen támogatást nyújt a központi bűnügyi nyilvántartás az őrsőknek* (1941)

³⁶ Deák (2015a) 81.

- *A magyar állam biztonságát és nemzetközi érdekét veszélyeztető egyes cselekmények büntetéséről szóló 1940. évi XVIII tc. ismertetése* (1941)
- *A jogos védelem és végszükség* (1941)
- *Vasúti és közlekedési őrsaink szolgálatáról* (1942)
- *A falu és a közbiztonság* (1942)
- *A csendőrségi közigazgatási nyilvántartó munkája* (1943)
- *A kábítószerekről és az ezekkel kapcsolatos visszaélésekről* (1943)
- *Közlekedési szolgálatunk a statisztika tükrében* (1944)

A fenti cikkek jól példázzák, hogy a *Csendőrségi Lapokban* a rendészet szinte minden területéről jelentek meg cikkek, amelyek nagyban hozzájárultak a személyi állomány felkészítéséhez, továbbképzéséhez, önműveléséhez, illetve a rendészet fejlődéséhez.

Egy új szaklap: a *Rendőri Lapok*

Viszonylag rövid időt élt meg a Fekete Adolf szerkesztette *Rendőri Lapok* (1882–1884) amelyeknek fő célja: célja az igazságszolgáltatás közvetítésében rejlő hiányok kiküszöbölése, továbbá a rendőrség állományának gyors tájékoztatása a körözött személyekről volt. A lap inkább közlönynek, mint rendészetelméleti szaklapnak minősült. Főbb rovatai: körözések, nyomozások, lopott tárgyak, gazdátlan tárgyak, eltűnt egyének, hullák, törvényes távollévők, hadkötelesek, megsemmisítések, elveszett tárgyak, körözésbeszüntetések, fővárosi rendőrségi hírek, kitoloncoltattak, kitiltottak a fővárosból, vidék, csődök, csődmegszüntetések, sürgöny, idegenek a fővárosban, vasúti közlekedési útmutató.³⁷

1894. október 7-én jelentkezett a *Rendőri Lapok* 1. évfolyamának 1. száma. Felelős szerkesztője Csepreghy Lajos, a kiadó tulajdonosa Mihályfalvi István főmunkatársa pedig dr. Scheff László volt. Rendőrségi, rendészeti ismeretterjesztő közléseket szándékoznak közreadni minden számban, s ehhez belföldi és külföldi kriminalistákat kívánunk megnyerni, ezzel is emelve a lap színvonalát szakmai berkekben. A lap hasábjain nagyon fontos rendészetelméleti írások jelentek meg. Ezek közül is kiemelném: *A rendészeti hatalom és a kivételes állapotok*³⁸ című írást. A cikk szerzője Rédey Miklós, a rendészet elméletének és a rendőri gyakorlatnak egyik legjelesebb ismerője, tudósa. Megállapítása szerint 1896-ban hazánkban a rendészeti hatalom gyakorlója – a minisztertől eltekintve (akit a politikai felelősség terhel) – két ügyosztály volt, amely nem viselt politikai felelősséget, ami a szerző véleménye szerint így maradandóbb viszonyokat teremt a rendészet terén. Továbbá a „rendőri hatalomnak gyakorlásában az ideál az, hogy fölötte álljon minden pártpolitikának, és csakis az állam eszméje vezesse és irányítsa.”³⁹ Rédey szerint a rendőri hatalom túlterjeszkedése csak kivételes időszakban, kivételes helyzetekben lehetséges, amikor az állam léte forog kockán.

³⁷ Kriskó (2013) 79–90.

³⁸ *Rendőri Lapok*, 1896. február 2., 3.

³⁹ Uo.

Az állam veszélyeztetésétől, a kivételes állapottól függően ilyen esetekben rendőrminisztérium felállítását javasolta, vagy királyi biztosság bevezetését a rendészeti ügyek intézése, azaz a rendészeti hatalom gyakorlása terén. A kivételes hatalom elrendelését, és az akkor foganatosítható rendészeti intézkedéseket csak törvényességi eljárásban látta megvalósíthatónak.

Ugyancsak Rédey Miklós tollából látott napvilágot *Rendőri Lapokban* 1896-ban *A rendészeti funkciók hatásai a központosításban* című rendészetelméleti írás. A szerző nagy kérdése, hogy melyek a rendészeti funkciók, és meddig terjednek. A válasszal a funkciók jelentős terjedelme miatt adós maradt. A rendészet belső (állami) védelmi funkciójából adódóan a rendőri funkciók természetét is kettős jellegűnek ítélte meg. Az egyik szerint előfeltételt teremtő, közvetve ható, a másik szerint önálló, tevőleges és lényeges. Ebben az időben már folyamatosan napirenden volt a rendőrség központosítása, az egységes állami rendőrség létrehozása, amely majd csak 1920-ban valósult meg. A szerző a központosítás folyamatában fontosnak ítélte elsőként a rendészeti funkciók különválasztását.

Ugyanebben az időben a rendészet, rendőrség egyik megoldatlan problémája a rendészeti oktatás volt. A *Rendőri Lapok* 1894. 4. számában Zlinszky Károly vettette fel a rendőrtisztviselők szakképzésével kapcsolatos aggályait. Zlinszky szerint a rendőrség akkori helyzetében rövid tapasztalat és néhány általános hiányosság mellett a fő problémát az okozza, hogy a testület fiatal kinevezett alkalmazottai nem ismerik kellő mélységben a közrendészeti, közbiztonsági, közigazgatási ismereteket. Ezen ismeretek pótlására megoldásként szükségesnek látta önképző körök, szaktanfolyamok bevezetését a rendőrség egyik fő épületének tantermében.⁴⁰

A fent megjelent cikkekre Rédey Miklós gyorsan reagált,⁴¹ aki maga is fontosnak tartotta a rendőrtisztviselők felkészítését, továbbképzését. Az akkori felkészületlenségnek az okát abban látta, hogy a jogi egyetemen csak 10–20 órában tanították a rendészetet (amely nagyon csekélynek bizonyult) és a kihágásrendészetet pedig csak 1-1 kollégiumban adják elő. Ezenkívül a büntetőjogot és a büntető eljárást is csak kollégiumban tanítják, ami a szükséges idő hiánya miatt lekorlátozódik csak a megjegyzésekre. Ám Rédey ezen túl szükségesnek tartotta egy rendőrségi könyvtár felállítását, amelyben a hazai és nemzetközi rendészeti, büntügyi szakkönyvek egyaránt helyt kaphatnának, és a könyvtárban felolvasásokat tarthatnának. Rédey az igazi megoldást az egyetemen felállítandó közigazgatási tanfolyamokban látta, amelyre a közigazgatás és a rendőrség államosítása után sor kerülhetne. Ebben talán jelentős szerepet kaphatna rendészet, és nem zárta ki egy rendészeti tanszék felállítását sem

A *Rendőri Lapokat* 1896-tól összevonták a *Csendőrség* szakfolyóirattal, amelyet a címlapon is közzétettek. Az összevonást követő programban világosan fogalmazták, hogy „terjesszük a szakismereteket, legyünk segélyére a nyomozásnak a bűnesetek felderítésében...”⁴² A *Rendőri Lapok* szerkesztősége felismerte, hogy nem kell titkolózni,

⁴⁰ Zlinszky (1894) 2.

⁴¹ Rédey (1894) 2.

⁴² *Rendőri Lapok*, 1896. 36. sz. 1.

a polgároknak, a közvéleménynek jelentős szerepe lehet a bűnmegelőzésben.⁴³ A csendőri szerzők sorát jelzi Újhegyi Béla, aki az idegenrendészetről 1900-ban jelentette meg cikkét a *Rendőri Lapokban*. Ebben az időszakban meghatározta a közgondolkodást a ki és bevándorlás. Évente 100 ezer ember hagyta el hazánkat és keresett többnyire az „új világban” USA-ban munkát, ezzel szemben északkeletről több ezren érkeztek határainkon át, az orosz és galíciai zsidó pogromok elől, vagy következménye miatt. A kivándorlással, az idegenek Magyarországon való letelepedésével, az útlevelekényszerrel és az ezzel kapcsolatos csendőrségi szabályozásokról, idegenrendészeti szabályok alkalmazásáról szól Újhegyi Béla cikke.

Az 1881-es fővárosi rendőrségről szóló törvény megjelenése óta több szerző (például Concha Győző, *Politika II.*, 1905) írt a rendőrség discrecionális jogáról. Ebben a sorban foglal helyet Rédey Miklós sorozata, amely végig érinti a budapesti állami rendőrség discrecionális jogkörét.⁴⁴ 1907. január 27-től megváltozik a lap elnevezése, és immár másodszor *Közbiztonság* néven fut tovább, majd az ekkor megjelenő fentebb már bemutatott *Csendőri Lapok* önálló életet kezd élni.

A *Magyar Közigazgatás* folyóirat ugyan nem tartozik szorosan a rendészeti folyóiratok körébe, de az ismert közigazgatási-rendészeti történeti kapcsolat miatt a lap hasábjain több rendészetelméleti és -gyakorlati témájú publikáció megjelent. E cikkek körébe tartozik az 1896. májusi, 3. számában megjelent írás, ahol Kiss Mihály, a szerző kifejtette, hogy a „rendészet” az egyik legfontosabb fogalom, amelynek tisztázása nagyon nehéz feladat. Véleménye szerint a közigazgatás a rendészetből fejlődött ki, és a rendészetelmélet tárgyalása vezetett a közigazgatási jog elméleti alapjainak felismeréséhez. Továbbá a rendészet és a közigazgatás is az államszervezeti cselekvősége a közigazgatás fogalmi köre azonban bővebb, mint a rendészeté, továbbá megállapítása szerint a közigazgatásnak van rendészete, de a rendészet maga nem közigazgatás, csak követi azt. A szerző szerint a múltban a rendészet elméletét főleg abban az irányban próbálták kifejteni, amely szerint a rendészet „a negatív irányban kifejtett működés, valamint a kényszerjog érvényesítése”. Kiss Mihály a rendészet és igazgatás fogalmi megkülönböztetéséhez a veszély fogalmát tartotta alkalmasnak felhasználni. Kiss Mihály írása reflexiót váltott ki Falcsik Mihályból, és ugyanezen lap következő számaiban kezdetét vette egy nagy vita, amely a közigazgatás kontra rendészet viszonyát kívánta a szerzők álláspontjai szerint tisztázni. A vitát nem sikerült konszenzussal zárni, de jól szemléltette, hogy már több mint egy évszázada is vita volt a közigazgatás és rendészet képviselői között a rendészet hovatarozása témájában.⁴⁵

1913–14-ben az I. világháború előestéjén megjelent a *Rendőr*⁴⁶ c. folyóirat, amely inkább a rendészet gyakorlati végrehajtóknak a rendőröknek szólt, és kiemelt helyet kapott benne a rendőrképzés és -nevelés.

⁴³ Kriskó (2013) 83.

⁴⁴ *Rendőrségi Lapok*, 1900. 1–17.

⁴⁵ Sallai (2015c) 141–148.

⁴⁶ Kriskó (2013) 84.

1914-ben Szatmárnémetiben megjelent egy *Rendőrségi Lapok* különszám, amely a Magyarországi Rendőrtisztviselők Országos Egyesületének jubileumi közgyűléséről számolt be. Az általános egyesületi életről írt tájékoztató írások mellett több rendészethez kapcsolódó szakmai előadás anyaga is megjelent a különszámában, mint például rendőrképzés vagy a kivándorlás és leánykereskedelem rendészeti aspektusa. E lap első Budapesten kiadott számának címloldalán már a szarajevói merényletről lehetett tudósítást olvasni.

Egy új szaklap jelentkezése az I. világháború után: A Rend

Az I. világháború megrázkódtatásai a rendészetet is érintették, ezután egy új típusú lap. A 7 évfolyamot megélt *A Rend* látott napvilágot, amelyre nagy hatást gyakorolt a trianoni békediktátum után kialakuló helyzet. „A Rendnek címében benne van a legteljesebb társadalmi harmónia, benne van az egymásra utalt magyarság összeforrása, benne van a katonás szellem, az önfegyelem, az állami és társadalmi biztonság, – amelyek tragikus hiánya szerencsétlen hazánkat vesztébe sodorta s amelyek helyreállítása nélkül a területében és szellemében ép Magyarország helyreállítását el sem lehet képzelni.”⁴⁷ *A Rend* nagyon nehéz időkben született, amikor a közrend, közbiztonság mellett a haza jövője – és például ahogy Nagy Valér cikkéből megtudhatjuk –, a Rendőrség jövője is a legfontosabb témák közé tartozott. További fontos rendészetről szóló cikkek is megjelentek a következőkkel kapcsolatban: rendőrség és kivándorlás, légtérrendészet, szükséges reformok, rendőri hatalom és a tömegmozgalmak, bevezetés a bűnügyi tudományokba, a rendőrség discrecionális jogának kiterjesztése, a falu rendészete, légtérrendészet és jogalkotás, a rendőri képzés intézményi szabályozása. *A Rend* 2. évfolyam 171. számában a rendészettudomány szempontjából érdekes cikk jelent meg, *Rendőri tudományos előképzettség* címmel. A szerző a rendőri előképzettségek közül a fizikai és pszichikai alapképzettséget emelte ki.

A rendészettörténet fejlődése szempontjából 1921-ben lezárult egy fontos szakasza, a rendeleti úton létrehozott államrendőrség létrejöttével. Eredményeként a városi rendőrkapitányságok mellett létrejöttek a megyei, illetve a kerületi rendőr-főkapitányságok, majd az egységes – a csendőrséget és a folyamőrséget is magába foglaló – közbiztonsági szervezet vezetésére, irányítására, megszervezték az országos főkapitányi állást. Munkájánál, hatáskörénél fogva központi irányítója az állami rendészet minden ágának, tehát a politikai rendészetnek is.⁴⁸

Ebben az időben 1922-ben került kiadásra a 3720/1922. sz. miniszterelnöki rendelet,⁴⁹ amely szerint a rendőrség felügyelői és fogalmazói karában csak a rendőrtisztviselői tisztvi vizsgát tett személyeket lehetett véglegesíteni. A tisztvi vizsgához az eredményes egyéves próbaszolgálaton, és az egyéves tanfolyamon keresztül, felvételi vizsga

⁴⁷ *A Rend*, 1921. 1., 1.

⁴⁸ Deák (2014c) 30.

⁴⁹ 3720/1922. M. E. r. A rendőri szolgálat fogalmazói és felügyelői szakában való alkalmazáshoz szükséges kellékek és ezek joghatálya.

után vezetett az út. A *Rend* folyóirat nyomon követte a tiszti, altiszti képzés kialakításának, megszervezésének és lebonyolításának főbb állomásait, tudósított a kiadott tankönyvekről, rendészeti szakirodalom megjelenéséről, tanfolyammegnyitókról, valamint záróvizsgákról.

A Rendőr, Magyar Rendőr és a Magyar Detektív folyóiratok megjelenése

1927-ben immár ismét *Rendőr* néven jelenik meg a szakfolyóirat. A lap első évfolyam első számában a vezércikk a szaklap problémáját fejtette ki.⁵⁰ A szerző a lap főszerkesztője: Markovics Miklós rendőr tanácsos. A cikke bevezetésében felvázolta, hogy miért nehéz rendőrségi szaklapot írni. A rendészeti téma sokfélesége, bősége mellett jelen lévő anyagi források hiánya, az olvasói rétegek iskolázottságának eltérő foka, mind-mind megnehezítik a jó, mindenki számára olvasható, érdekes lap írását. Mivel a főszerkesztő a rendőri munka gyakorlatát tartotta fontosnak, ez a folyóirat jellegénél is megmutatkozott, amikor nem tűzte célul a rendőrség gondolkodásmódjának irányítását. A vezércikkre adott válaszok már a második oldalon olvashatóak, egy vidéki főkapitány és egy felügyelő-helyettes reflektálásában. A vidéki főkapitány szerint a rendőri szaksajtót mindenki, az őrszemélyzettől a detektívig szereti olvasni, ezért olyannak kell lenni, hogy mindenkihez szóljon. Továbbá fontosnak tartotta, hogy a *Rendőr* az állomány életével, járandóságaival, lakáshelyzetével is foglalkozzon.

1926 és 1934 között a Magyar Királyi Államrendőrség Detektívtestülete Nyugdíjpótló és Segélyező Egyesületének gondozásában havi két alkalommal jelent meg a *Magyar Detektív*,⁵¹ illetve ezzel párhuzamosan 1927 és 1931 között a *Rendőr*. A *Magyar Detektív* 1934. március 1-jei számában lord Trenchard londoni rendőrfőnök írásában a következőt olvashatjuk: „A bűnügyi rendőrtisztviselő nemcsak egész energiáját, tudását, képességét és szorgalmát az élet-halálharc szolgálatában kénytelen állítani, de ezen felül még olyan rátermettséggel, helyenként zsenialitással kell rendelkeznie, mintha csak valami megelevenedő divatos bűnügyi regény vagy filmjáték romantikus detektívalakja lenne.” A szerző konkrétan utalt a londoni kriminológiai és rendőrtudományi iskolára, amely az előbbieket szellemében készítette fel a tisztviselőket.

A rendészet szempontjából jelentősebb folyóiratnak a két világháború közötti időszakban az 1934-ben induló *Magyar Rendőr* bizonyult, amely a rendőrhivatás legújabb elméleti és gyakorlati problémáit közölte.

⁵⁰ *Rendőr*, 1. évf. 1. sz. 1.

⁵¹ Kriskó (2013) 85.

A II. világháború utáni rendészeti szakfolyóiratok és a *Belügyi Szemle* megjelenése

A II. világháború után átértékelődött a rendészeti szervek (rendőrség, határőrség, ÁVH) szerepe, ez a korábban kiadott folyóiratok betiltásához vezetett. Ezután először „szolgálati használatos” szakmai lapok jelentek meg, mint például a határőrségnél a *Hazáért*,⁵² majd a rendőrségnél a *Magyar Rendőr*.⁵³

A II. világháború előtt 49 évfolyamot megérő *Belügyi Közlöny* 1945-től *Rendőrségi Közlöny* címmel, 1951-től ismét *Belügyi Közlöny* néven jelent meg, és a belügyi tárcára vonatkozó jogszabályi utasítások, ismertetőik szerepeltek benne.⁵⁴

Az 1956-os forradalom leverését követően a hatvanas évek elejére konszolidálódó új helyzet megkívánta, a belügyi tevékenységet népszerűsítő, a minisztériumi feladatokhoz a társadalom széles rétegeit megnyerni szándékozó belügyi propaganda korszerűsítését is. Ezek közül abban az időben a legmeghatározóbbak, legerősebbek a belügyi kiadású sajtótermékek voltak. Ennek megfelelően a Belügyminisztérium Kollégiuma 1962 áprilisában megtárgyalta a BM sajtótermékei, folyóiratai szakmai színvonalának vizsgálatát, megállapítva, hogy a sajtó eszközeivel jobban kell segíteni a BM előtt álló feladatok színvonalasabb végrehajtását.⁵⁵

A hatvanas évek elején induló új folyóiratok között, az új elnevezéssel, kibővült tartalommal megjelenő *Belügyi Szemlének* egyfajta mértékadó szerepet is szántak, mert napirendre került a Belügyminisztérium, új helyzethez igazodó átszervezése is. Ugyanabban az időben kialakuló új belügyminisztériumi struktúra (a korábbi főosztályi tagozódás helyébe a főcsoportfőnökségek, csoportfőnökségek, önálló osztályok, alosztályok rendszere lépett) nem hagyta érintetlenül az informálásért felelős szervezeteket sem.⁵⁶

Jelentős fordulatot hozott a rendészeti területen a Magyar Népköztársaság belügyminiszterének 0023. számú, szigorúan titkos parancsa: a BM Kollégium 1962. április 12-i döntése alapján a minisztérium előtt álló feladatok magas szintű végrehajtása érdekében „olyan egységes elméleti folyóiratot kell kialakítani, amely az egész Belügyminisztériumban felmerülő elvi, politikai és szakmai kérdéseket tudományos színvonalon elemzi és magyarázza”. Ennek végrehajtása érdekében 1963. január 15-től az addig kiadott *Rendőrségi Szemlét*, *Büntetés-végrehajtási Szemlét* és a *Testnevelési és Sport Szemlét* egyidejű megszüntetéssel beolvasztotta a havi megjelenésű *Belügyi Szemlébe*. A folyóiratot 8-12 ezer példányban adták ki. A korszak sajátosságai szerint az egyes szakmai területek által jelzett mellékleteket szigorúan titkos minősítéssel látták el. A folyóirat többszöri névváltoztatás ellenére ma is működik, és a magyar rendészettudomány zászlóshajója. A *Belügyi Szemlének* több mint ötvenszer volt melléklete a *Külföldi Figye-*

⁵² A *Hazáért* című határőrségi lap később *Határőr*, *Ország Határ* magazin néven futott, majd a határőrségnek a rendőrségbe való 2007. decemberi beolvastatásakor megszűnt.

⁵³ 1947. január 1-jén jelent meg a *Magyar Rendőr* első száma. Utódja a *Zsaru magazin*.

⁵⁴ Sallai (2015a) 5–28.

⁵⁵ Deák (2013a) 410.

⁵⁶ Deák (2014d) 241.

lő, benne az akkori külföldi rendészeti szakma jelentősebb érdeklődésre számot tartó írásokkal.

A rendészeti szaklap létrehozásával kapcsolatos konkrét feladatsort – szintén a belügyminiszter által jóváhagyva – a titkárság vezetője (Borgos Gyula r. ezredes), által készített parancsmelléklet tartalmazta. Eszerint a *Belügyi Szemle* feladata a párt politikájának a szakmai munkára való „vonatkoztatása”, realizálása; a belügyi állomány politikai és szakmai képzettségének fejlesztése; a tudományos eredmények átvételének és felhasználásának segítése. Ennek során fórumot biztosítva az elmélet és a gyakorlat terén felmerülő problémák megvitatására, tisztázására; a gyakorlati tapasztalatok elemzésére, értékelésre és általánosítására; a nemzetközi tapasztalatok felhasználására, ismertetésére; a belügyi szervek együttműködésének, munkakapcsolatának erősítésére. Figyelemre méltó, hogy első számú feladat a „párt politikájának a szakmai munkára való vonatkoztatása, realizálása” csak ezt követi „a belügyi állomány politikai és szakmai képzettségének fejlesztése”, ahol a politikai jelző ugyan elsőként szerepel, de az „és” kötőszó ezzel egyenrangúvá, ugyanolyan jelentőségűvé emeli a szakmai képzettség fejlesztését. Már itt, 1962-ben (!) megjelent harmadik feladatként a tudományos eredmények átvételének és felhasználásának segítése, mégpedig egyebek közt fórum biztosításával az elméleti és gyakorlati problémák megvitatására, tisztázására. A következő, negyedik feladat a gyakorlati tapasztalatok elemzése, értékelése és általánosítása, míg a nemzetközi tapasztalatok esetében elegendő azok felhasználása, ismertetése. Ezeket már nem kellett a hazai gyakorlati tapasztalatok mintájára elemezni, értékelni vagy általánosítani.⁵⁷

A *Belügyi Szemle* szerkesztősége, a rendelkezésére álló, többé-kevésbé átfogó külföldi, szakfolyóirat-gyűjtemény felhasználásával, a szakismeretek bővítésére készítette a kiadványt azoknak, akik elméleti vagy gyakorlati munkájukban az egyre fokozódó tudományos igényt igyekeznek megvalósítani. A szerkesztőség a Belügyminisztérium vezetői és a folyóirat állandó írógárdája szélesebb körű tájékoztatása érdekében a külföldi irodalomban fellelhető, a belügyi szervek tevékenységével kapcsolatos időszerű, a különböző országok rendőri szerveit foglalkoztató jelentősebb kérdésekről, problémákról adta ki a folyóiratot, jellemzően a „kapitalista” országokban megjelent cikkek fordításainak megjelentetésével.⁵⁸

A *Külföldi Figyelőben* megjelent írások egyike például, a hazai nemzetbiztonsági szervezetek működésére is vonatkozathatóan, már 1966-ban olyan rendészettelméleti problémát vetett fel; *A kémelhárítás a demokratikus jogállamban* címmel, az NSZK *Truppenpraxis* című katonai folyóiratából lefordítva, amelynek hazai, megnyugtató jogállami rendezéséhez még három évtizedet kellett várni.⁵⁹

A *Külföldi Figyelőben*, az osztrák és NSZK „kapitalista” tapasztalatokat osztotta meg, a *Belügyi Szemle* pedig, egyfajta missziót is vállalt a figyelemre méltó, a határforgalom gyorsítását szolgáló módszerek szocialista országba, táborba importálásával.

⁵⁷ Deák (2016b) 23.

⁵⁸ Deák (2014e) 151.

⁵⁹ Deák (2013b) 19.

A cikkeket olvasva eszünkbe juthat, hogy ma is a magyar és szomszédos határátke-
lőkön jórészt az ekkor, 30-40 évvel ezelőtt, cikkekben rögzített, ajánlott megoldások
működnek.⁶⁰

A *Belügyi Szemlében*, mint irányadó szakmai és a kor szelleméhez igazodó politikai
folyóiratban megjelenő anyagok, a hazai történések bemutatása mellett jellemzően ke-
let-európai bűneseteket, bűnügyi lapok írásait dolgozták fel.⁶¹

A Belügyminisztérium a központi folyóirata, a *Rendőrségi Szemle*, majd *Belügyi Szemle* révén – a lélektani törvényszerűségek alapján szerkesztett információk tuda-
tosan konstruált demoralizáló tudatelemek felhasználásával – bekapcsolódott az ideo-
lógiai küzdelembe is, de főként belső terjesztésű folyóiratként, szisztematikus belügyi
(egyben párt-) propagandája inkább a saját feladatvégrehajtás és a fennálló politikai
gazdasági rendszer mellett igyekezett minél több munkatársban, együttműködőben
rokonszenvet kelteni. Kisebb részben pedig, általános politikai és szakcikkek; továbbá
állambiztonsági cikkek, valamint *Titkos háborúk történetéből* rovatában megjelent cik-
keivel próbálta leleplezni, a nyugati fellazítási politika céljait, módszereit, eszközeit,
ezzel egyben tompítva hatásukat a belügyminisztériumi munkatársak körében.⁶²

Napjainkra viszont Korinek László főszerkesztő szerint elmondható, hogy „Senki
nem szól bele életünkbe, ugyanakkor természetesen az autonómiánkkal nem élünk
vissza”.⁶³

A bő hat évtizede működő *Belügyi Szemle* minőségét mindvégig inkább a szakelmé-
leti, rendészeti tartalmú írások határozták meg, semmint a politikai cikkek. A hat évti-
zed során bekövetkezett politikai eseményekkel kapcsolatosan mindig csak a politikai
környezet által elvárt legszükségesebb reakciókkal találkozhattunk.⁶⁴

A *Szemle* fennállása során – alkalmazkodva az aktuális állami, kormány-, konkrét
belügyi és társadalmi elvárásokhoz –, hatékonyan szolgálta a belügyi szervek mun-
katársainak szakmai képzését, a legjobb hazai és nemzetközi gyakorlatok felkutatá-
sát, tudományos igényű munkák elterjesztését, tökéletesítését. Jó fórum volt a hazai
és külföldi belügyek, később rendészetelméleti, gyakorlati problémák, tapasztalatok
megismertetéséhez, megvitatásához, elemzéséhez. Eközben erősítette a hazai rendvé-
delmi, rendészeti szervek együttműködését, munkakapcsolatát.⁶⁵

A *Belügyi Szemle* a bűnüldöző, rendvédelmi, rendészeti szakma tudományos szintű
művelésében mindig élenjárónak számított, a fennállásának évtizedei alatt, mint ez el-
hangzott az ebből az alkalomból a Belügyminisztériumban rendezett emlékkonferen-
cián.⁶⁶

A rendészetelmélet több évtizedes fejlődésének, eredményeinek egyfajta elismeré-
seként a Magyar Tudományos Akadémia Gazdasági és Jogtudományi Osztályán be-

⁶⁰ Deák (2016e) 31.

⁶¹ Deák (2014a) 127.

⁶² Deák (2015e) 111.

⁶³ Deák (2016d) 275.

⁶⁴ Deák (2015c) 85.

⁶⁵ Deák (2014b) 355.

⁶⁶ Deák (2013c) 1–3., 15.

lül, végül 2008-ban megalakult a Rendészettudományi Bizottság. Azaz, a mára is csak többé-kevésbé letisztult tartalmú rendészettudomány fogalmai szerint tekinthetünk vissza a *Rendőrségi Szemle* 1953-as, januári megszületésétől fogva közölt anyagokra. A Belügyminisztériumban már az 1950-es évek elején igény jelentkezett a tapasztalatok közreadására, tudományos igényű művek készítésére. Ennek irányítója és összefogója a BM Tanulmányi és Módszertani Osztály volt, szintere pedig az 1953-ban alapított *Rendőrségi Szemle*, amely 1963-tól *Belügyi Szemle* lett.⁶⁷

A *Belügyi Szemle* szellemi műhelyében, a bő hat évtizede alatt, mintegy százezer oldalon megjelent cikktömegben, a rendészettudomány napjainkig tartó fejlődési ívének, két tömör megközelítése látszik körvonalazódni:

1. A rendészettudományra vár az a feladat, hogy a rendészet jogát, szervezetét és annak működését interdiszciplináris megközelítéssel tárja fel.
2. A rendészettudomány képviselői a rendészetet a legszélesebb körű kiterjesztéssel, a közrenddel és közbiztonsággal kapcsolatos állami, önkormányzati, társadalmi, vállalkozói és állampolgári tevékenységek célirányos összességékként értelmezik.⁶⁸

Napjaink rendészeti folyóiratai

A határőrségnél folyó tudományos munka szempontjából nagy jelentőségű volt a *Határőrségi Tanulmányok* 1992-ben való megalapítása. A lap gyorsan népszerűvé vált, jelentősen segítette a határőrség szakmai tevékenységét, a modernizációs folyamatok kibontakozását. A Határőrség Tudományos Tanácsa 2004. májusi ülésén elhatározta megújítását, s ennek részeként attól kezdve *Határrendészeti Tanulmányok* néven jelenik meg.⁶⁹ A Határőrség és a Rendőrség integrációja után kalandos utat járt be. A 2008. évi első szám már a Rendőrség Tudományos, Technológiai és Innovációs Tanács Határrendészeti Munkacsoport tudományos, szakmai kiadványaként jelent meg, azonban a kiadás körülményei nem voltak rendezettek, s a munkacsoport is hamarosan megszűnt. Felmérve fontosságát és nélkülözhetetlenségét a határrendészeti tudományos és szakmai munka, a közélet számára, 2010-ben a Magyar Rendészettudományi Társaság Határrendészeti Tagozat tudományos, szakmai kiadványává vált. A 2013-ban megtartott tagozatgyűlés „állásfoglalása szerint a fejlesztések arra irányulnak, hogy a lap a rendészettudományban mértékadó folyóirattá váljon. A közölt tanulmányok minősége érje el azt a szintet, hogy azok szerepeljenek az egyetemi jegyzetek kötelező és ajánlott irodalmaiban, a tudományos folyóiratok, szakcikkek hivatkozásaiban. Az egyetemi hallgatók és a doktoranduszok számára is meg kell nyitni a publikálási lehetőségeket, s az arra alkalmas tudományos diákköri munkák jelenjenek meg a lap hasábjain is.”⁷⁰

⁶⁷ Deák (2016a) 41.

⁶⁸ Deák (2016c) 45–46.

⁶⁹ Varga (2014a) 202.

⁷⁰ Varga (2014b) 3.

A lap online megjelenését a Nemzeti Közszerződési Egyetem Rendészettudományi Karának Határrendészeti Tanszéke gondozza, s közreműködik a szerkesztésében is.⁷¹

A korábbi Rendőrtiszti Főiskolán a *Főiskolai Figyelő* és az *Új Rendészeti Tanulmányok* összeolvasásából 2000-tól jelenik meg a *Magyar Rendészet*. Napjainkban ez a Nemzeti Közszerződési Egyetem Rendészettudományi Karának tudományos lapja. Mind magyar, mind esetenként angol nyelven megjelenő számaiban a rendészettudomány történetével, elméletével és gyakorlatával foglalkozó írásoknak biztosít megjelenési terepet.

Összegezve megállapítható, hogy a magyar rendészet fejlődésében meghatározó szerepet játszottak a mindenkori rendészetelméleti szakfolyóiratok. Már az állami rendőrség létrehozása előtt az első *Közbiztonság* néven megjelent lap kiemelt figyelmet fordított a rendészet oktatására, és a rendészeti szakirodalomra. A rendészeti folyóiratokban az általános írások mellett mindig jelen voltak a rendészetelméleti szakkikkek, amelyek szerzői általában az adott korszak kiemelkedő rendészeti, jogász, közigazgatási szakemberei, tudósai. A rendészeti folyóiratok színteret adtak a szakmai körökben folyó viták lebonyolítására, újító rendészettudományi gondolatok közlésére, ezzel hozzájárultak a rendészet fejlődéséhez. A rendészeti szakoktatásban a tankönyvek megjelenése előtt évtizedekig egyedüli szakirodalomként biztosítottak háttérrel.

IRODALOMJEGYZÉK

- Abonyi Magdolna (2016): A magyar rendőri szaksajtó kezdetei: a Közbiztonság. *Magyar Rendészet*, 16. évf. 6. sz. 155–168.
- Bíró Vencel (1945): *A kolozsvári jezsuita egyetem szervezete és építkezései a XVIII. században*. Erdélyi Tudományos Füzetek. Kolozsvár, Erdélyi Múzeum Egyesület. Forrás: mek.oszk.hu/08400/08459/08459.pdf (2017. 11. 22.)
- Deák József (2013a): Az állambiztonsági propaganda, annak kialakulása és fejlődése – nemzetbiztonság és civilkapcsolatok. *Társadalom és honvédelem*, 3–4. sz. 408–417.
- Deák József (2013b): Az állambiztonsági propagandától a nemzetbiztonsáig – a Belügyi Szemlében megjelentek tükrében. *Rendvédelem*, 2. évf. 3. sz. 15–22. Forrás: regi.oktf.hu/images/downloads/rentudfoly/2013.%20vi%203.%20szm.pdf (2017. 02. 27.)
- Deák József (2013c): Hatvanéves a Belügyi Szemle. *Rendőr, Az ORFK Szóvivői Iroda, Belső szakmai Intranetes lapja*. 1–15.
- Deák József (2013d): Kétkötetnyi hiánypótló tisztázás titkosszolgálatainkról. *Rendvédelem*, 2. évf. 3. sz. 23–32. Forrás: regi.oktf.hu/images/downloads/rentudfoly/2013.%20vi%203.%20szm.pdf (2017. 02. 27.)
- Deák József (2014a): A Belügyi Szemle Tájékoztatójában a médiával kapcsolatban megjelent anyagok (1963–1972). *Magyar Rendészet*, 14. évf. 2. sz. 127–137.
- Deák József (2014b): A rendészettudomány kialakulása és fejlődése a Belügyi Szemle tükrében (1953–2013). *Biztonsági kockázatok, rendészeti válaszok*. 355–359. Forrás: pecshor.hu/periodika/XV/deakjosef.pdf (2017. 11. 22.)
- Deák József (2014c): Military industry and readjustment in the Hungarian hinterland in the First World War. *Central European Papers*, No. 2.

⁷¹ Varga (2013) 287.

- Deák József (2014d): The Police, then Interior Review for the Forming of the Science of Law enforcement; from its beginning to the change of the political system. *West Bohemian Historical Review*, No. 2, Pilsen–Hamburg.
- Deák József (2014e): The State Security Articles of the Interior Ministry Review Prospectus at the Service of the Current Politics and the Internal Affairs Propaganda (1963–1972), *Central European Papers*, No. 1. Forrás: www.slu.cz/fvp/cz/web-cep-hu/a-folyoirat-archivuma/2014-vol-2-no-1/20140201-deak (2017. 02. 20.)
- Deák József (2015a): A Magyar Királyi Belügyminisztérium a hátország közbiztonságáért a Nagy Háború idején. *Társadalom és honvédelem*, 19. évf. 4. sz. 79–84.
- Deák József (2015b): A polgári magyar állam rendvédelmi sajtója 1867–1944. In Parádi Ákos szerk.: *Ünnepi tanulmányok Parádi József 65. születésnapja tiszteletére*. Budapest, Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság. 65–88.
- Deák József (2015c): Az eszmék harcának tükröződése a Belügyi Szemlében a rendszerváltásig. *Magyar Rendészet*, 15. évf. 2. sz. 77–87.
- Deák József (2015d): Negyedszázados fennállásukat ünneplő tudományos társaságok. *Nemzetbiztonsági Szemle*, 3. évf. 4. sz. 101–110.
- Deák József (2015e): The Psychological Struggle between East and West as Reflected in the Interior Reviewup to the European Safety and Cooperation Conference (1953–1975). *Prague Papers on the History of the International Relations*, No. 1.
- Deák József (2016a): A Belügyi Szemle fejlődése a rendőrség központi folyóiratától a belügyminisztérium szakmai tudományos folyóiratáig (1953–2013). In Orbók Ákos szerk.: *A hadtudomány és a XXI. század, tanulmánykötet*. Doktoranduszok Országos Szövetsége. 31–48.
- Deák József (2016b): A Belügyi Szemle létrehozását, működését szabályozó parancsok, utasítások 1962–1966. *Hadtudományi Szemle*, 9. évf. 4. sz. 20–34.
- Deák József (2016c): A rendészettudomány kialakulása és gondozásának nemzetbiztonsági, határőrizeti példái a Belügyi Szemlében a rendszerváltásig. *Nemzetbiztonsági Szemle*, 4. évf. 4. sz. 43–75. Forrás: uni-nke.hu/uploads/media_items/dr_jur_deak-jozsef-a-rendeszettudomany-kialakulasa-es-gondozasanak-nemzetbiztonsagi-hatarozizeti-peldai-a-belugyi-szemleben-a-rendszervaltasig.original.pdf (2017. 11. 22.)
- Deák József (2016d): A tudomány szabadsága, politikai és hierarchikus hatások régen és ma a Belügyi Szemlében, In Gál Gyula – Hautzinger Zoltán szerk.: *A határrendésztől a rendészettudományig*. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények. Pécs.
- Deák József (2016e): Külföldi határőrizeti anyagok megjelenése a Belügyi Szemle Tájékoztatójában (1964–1972). *Magyar Rendészet*, 16. évf. 1. sz. 25–32.
- Görbe Attiláné Dr. Zán Krisztina (2014): A rendészettudomány akadémiai szervezése és művelése. In Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán szerk.: *Rendészettudományi gondolatok Írások a Magyar Rendészettudományi Társaság megalapításának egy évtizedes jubileuma alkalmából*. Budapest, Magyar Rendészettudományi Társaság. 175–181.
- Közbiztonság*, 1869. Mutatványpéldány.
- Közbiztonság*, 1870. február 27. 9. sz.
- Közbiztonság*, 1870. január 9. 2. sz.
- Közbiztonság*, 1870. március 6. 10. sz.
- Kriskó Edina (2013): A Közbiztonságtól a rendőrakutyaig, rendőrségi lapok a második világháborúig. *Belügyi Szemle*, 61. évf. 1. sz. 79–90.
- Rédey Miklós (1894): Rendőri szakoktatásunk. *Rendőri Lapok*, 9. évf. 16. sz. 121–122.
- Rendészeti Iskola. *Közrendészeti Lap*, 1872. 3. évf. 40. sz.
- Rendészeti Közlöny*, 1878. 1. évf. 2. sz.
- Rendészetről*. *Közrendészeti Lap*, 1873. 5. évf. 5. sz.
- Rendőri Lapok*, 1895. 2. évf. 42. sz.
- Rendőri Lapok*, 1896. 3. évf. 36. sz.
- Sallai János (2014): A rendészet fogalmának kialakulása és történetének áttekintése. In Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán szerk.: *Rendészettudományi gondolatok: Írások a Magyar Rendészettudomá-*

- nyi Társaság megalapításának egy évtizedes jubileuma alkalmából.* Budapest, Magyar Rendészettudományi Társaság, 53–64.
- Sallai János (2015a): A magyar rendészettudomány etablációja. *Belügyi Szemle*, 63. évf. 6. sz. 5–28.
- Sallai János (2015b): A rendészet és a rendészettudomány kialakulása, első jelei a XVIII-XIX. században Nyugat-Európában és hazánkban. *Belügyi Szemle*, 63. évf. 12. sz. 129–144.
- Sallai János (2015c): Közigazgatás vagy rendészet? Kiss Mihály kontra Falcsik Dezső vita 1896-ból. *Magyar Rendészet*, 15. évf. 3. sz. 141–148.
- Sallai János (2016a): *A magyar rendészettudomány története.* Budapest, Nemzeti Közszolgálati Egyetem.
- Sallai János (2016b): Első rendészetelméleti szakközlöny folyóiratunk: a „Közbiztonság” (1869). In Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán szerk.: *A határrendésztől a rendészettudományig.* Pécs, MHT Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoportja. 271–274.
- Szamel Lajos (1977): *Magyar közigazgatástudomány.* Budapest, KJK.
- Szóllósy Alfréd (1927): Az első rendőri szaklap. *A Rend.*
- Varga János (2013): Határrendészeti vezetők felkészítése rendészeti környezetben. In Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán szerk.: *A modernkori határrendészet 110 éve.* Magyar Rendészettudományi Társaság Határrendészeti Tagozat. Budapest, Kódex Nyomda Kft. 275–289.
- Varga János (2014a): A Magyar Rendészettudományi Társaság Határrendészeti Tagozata első évtizedének mérlege. In Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán szerk.: *Rendészettudományi Gondolatok.* Magyar Rendészettudományi Társaság, Séd Nyomda Kft.
- Varga János (2014b): Számadás a határrendészet tudományos műveléséről. *Határrendészeti Tanulmányok*, 11. évf. 1. sz. 2–8.
- Zlinszky Károly (1894): Rendőri szaktanfolyam. *Rendőri Lapok*, 4. sz.

Jogforrások

2012/8/III/2/2. MAB határozat. A rendészettudomány tudományágként való elismerésére elvi támogatás született, de szükség van meg a tartalmi jellemzők és követelmények kidolgozására 3720/1922. M. E. r. A rendőri szolgálat fogalmazói és felügyelői szakában való alkalmazáshoz szükséges kellékek és ezek joghatálya

ABSTRACT

How Law Enforcement Journals Impact Policing

SALLAI János

Contemporary periodicals discussing law enforcement theory have always played a decisive role in the development of Hungarian police science. Our first special law enforcement journal titled Public Safety gave experts the opportunity to publish professional articles on law enforcement, even before the state police force was established. The special periodicals discussing the theory and practice of law enforcement have been present in police education as important resources and have provided a forum for conducting scholarly debates, for delivering high-standard professional essays to the experts of the field on law enforcement.

Keywords: periodical, police officer, policing, law enforcement, public safety, science